

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๙/๒๕๖๗

วันที่ ๒ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ร้อง
ผู้ถูกร้อง

ผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผู้ร้อง) มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ผผ ๐๗๐๒/๗๖ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗ เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) สรุปได้ว่า

นายจิรัฏฐ์ รุ่งอุทัย ยื่นคำร้องต่อผู้ร้องเพื่อขอให้พิจารณาดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง และเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง เนื่องจากพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าว อาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า (๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดาหรือมารดามีหรือเคยมี สัญชาติเป็นเวลาดำเนินการเกินห้าปีนับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ (๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติ ของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝักใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่น (๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการ เหยียดหยามประเทศชาติ (๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรี เป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง” ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง อันเป็นหลักการใหม่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่บัญญัติว่า “การถอนสัญชาติของบุคคล

ซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้” โดยผู้ร้องได้มีหนังสือถึงกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอให้ชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

ต่อมากระทรวงมหาดไทยมีหนังสือชี้แจงต่อผู้ร้องว่า นอกจากกรณีการถอนสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง แล้ว ยังมีกรณีพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติว่า “เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ วรรคสอง” เป็นบทบัญญัติที่ทำให้มีการถอนสัญชาติของบุคคลสัญชาติไทยโดยการเกิดอีกกรณีหนึ่งด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง

ผู้ร้องพิจารณาแล้วมีความเห็นโดยสรุปว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติใหม่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดว่าการถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดจะกระทำมิได้ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มิให้ถูกถอนสัญชาติ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานและเป็นสิทธิเด็ดขาด ซึ่งหลักการดังกล่าวไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้ในขณะมีการบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ประกอบกับเจตนารมณ์ตามความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อธิบายว่า “(๒) เป็นบทบัญญัติใหม่เพื่อกำหนดว่า การถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดจะกระทำมิได้ ทั้งนี้ บุคคลต่างสัญชาติผู้ได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยวิธีการใด ๆ เช่น การสมรสกับหญิงไทย บุคคลดังกล่าวจึงไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หากมีการกระทำผิดกฎหมาย ย่อมส่งผลให้ถูกถอนสัญชาติได้ และเมื่อถูกถอนสัญชาติไทยแล้วก็สามารถทำการเนรเทศได้ ทั้งนี้ หากบุคคลดังกล่าวยังถือสัญชาติไทยจะไม่สามารถกระทำการเนรเทศได้ เพราะเป็นการผิดหลักสากล แต่การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดจะกระทำมิได้ เพราะหากเนรเทศบุคคลที่ถือสัญชาติไทยโดยการเกิดซึ่งถือว่าเป็นคนไทย บุคคลเหล่านั้นจะไม่มีประเทศให้อยู่อาศัย” ดังนั้น พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

มาตรา ๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่ออกโดยองค์การที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติมีศักดิ์ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือศาล แล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาเพิกถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดของบุคคล มีลักษณะขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จึงมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีและผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง หรือไม่ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ (๑) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๑) จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓๙ การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้

มาตรา ๒๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๗ ให้ศาลมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

๓. พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

มาตรา ๗ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง

คำว่าบิดาตาม (๑) ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นบิดาของผู้เกิดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แม้ผู้นั้นจะมีได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาของผู้เกิด และมีได้จดทะเบียนรับรองผู้เกิดเป็นบุตรก็ตาม

มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดาหรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณี que เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่งจะอยู่ในราชอาณาจักรไทยในฐานะใด ภายใต้เงื่อนไขใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและสิทธิมนุษยชนประกอบกัน ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

มาตรา ๑๗ ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยเพราะเกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ เมื่อปรากฏว่า

(๑) ไปอยู่ในต่างประเทศที่บิดาหรือมารดาไม่มีหรือเคยมีสัญชาติเป็นเวลาดำเนินการเกินห้าปี นับแต่วันที่บรรลุนิติภาวะ

(๒) มีหลักฐานแสดงว่าใช้สัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่นหรือฝักใฝ่อยู่ในสัญชาติของบิดาหรือมารดาหรือสัญชาติอื่น

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือขัดต่อประโยชน์ของรัฐหรือเป็นการเหยียดหยามประเทศชาติ

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การถอนสัญชาติไทยตาม (๑) หรือ (๒) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่ง ส่วนการถอนสัญชาติไทยตาม (๓) หรือ (๔) เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ให้ศาลเป็นผู้สั่ง

มาตรา ๑๘ เมื่อมีพฤติการณ์อันเป็นการสมควรเพื่อความมั่นคงหรือประโยชน์ของรัฐ รัฐมนตรีมีอำนาจถอนสัญชาติไทยของผู้ซึ่งได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า สัญชาติเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลคนหนึ่งกับรัฐ ๆ หนึ่ง ในลักษณะที่ปัจเจกบุคคลตกอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยในทางบุคคลของรัฐนั้น สัญชาติจึงเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบุคคลเอกชนที่ก่อให้เกิดสถานภาพความเป็นคนของชาตินั้น ๆ อันเป็นความสัมพันธ์กันทางกฎหมายที่แต่ละชาติเป็นผู้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การได้รับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายแก่คนที่มีสัญชาติของรัฐนั้น ดังนั้น แต่ละรัฐจึงมีกฎหมายว่าด้วยสัญชาติอันเป็นกฎหมายภายในของแต่ละรัฐที่จะกำหนดขึ้นเองอย่างใดก็ได้ เว้นแต่รัฐนั้นจะไปมีสนธิสัญญาอันเป็นกฎหมายระหว่างประเทศเป็นอย่างอื่น ซึ่งกรณีในเรื่องเกี่ยวกับการได้สัญชาติและการเสียสัญชาติของบุคคล รวมถึงการถอนสัญชาติด้วยนั้น ในทัศนะของกฎหมายระหว่างประเทศ สัญชาติเป็นเขตอำนาจภายในของรัฐ หลักกฎหมายในข้อที่ว่านี้ส่งผลให้รัฐเป็นผู้มีอำนาจแต่ผู้เดียวในการกำหนดสถานะของสัญชาติที่จะมีต่อประชาชนของตน และกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับหลักการได้มาหรือเสียไปซึ่งสัญชาติ โดยรัฐอื่นจะเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ได้ แต่การกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้สัญชาติดังกล่าวต้องไม่ขัดกับสิทธิของรัฐอื่น และรัฐเจ้าของสัญชาติดังกล่าวสามารถใช้เขตอำนาจของตนเหนือบุคคลหรือทรัพย์สินที่มีสัญชาติของรัฐนั้นได้ไม่ว่าบุคคลหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ที่ใดก็ตาม เห็นได้จากอนุสัญญาว่าด้วยปัญหาบางประการเกี่ยวกับการขัดกันของกฎหมายสัญชาติ ค.ศ. ๑๙๓๐ ระบุว่ารัฐแต่ละรัฐจะกำหนดว่าใครเป็นคนชาติของตนโดยออกเป็นกฎหมายภายใน และกฎหมายภายในเช่นนี้ รัฐอื่นจะต้องยอมรับเท่าที่ไม่ขัดกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ กฎหมายจารีตประเพณี และหลักกฎหมายทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับในส่วนที่เกี่ยวกับสัญชาติ และในข้อ ๒ ของอนุสัญญาฉบับเดียวกันนี้ก็ได้อำนาจว่า ไม่ว่าปัญหาใดถ้าเกี่ยวกับการที่บุคคลจะมีสัญชาติของรัฐใดหรือไม่นั้นให้พิจารณาจากกฎหมายของรัฐนั้น

หลักสัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ กำหนดการได้สัญชาติไทยไว้ในหมวด ๑ และการเสียสัญชาติไทยไว้ในหมวด ๒ สรุปได้ว่า การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยกฎหมาย กล่าวคือ มีกฎหมายกำหนดข้อเท็จจริงอย่างไรหากบุคคลใดมีข้อเท็จจริงเป็นเช่นนั้น บุคคลดังกล่าวย่อมได้สัญชาติไทยโดยผลของกฎหมายนั้นทันที โดยไม่ต้องมีการเรียกร้องหรือต้องได้รับการอนุมัติหรืออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่อย่างใด กฎหมายไทยได้ใช้หลักการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดทั้งโดยหลักสืบสายโลหิตและโดยหลักดินแดน ดังปรากฏตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ที่กำหนดให้ (๑) ผู้เกิดโดยบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทยย่อมได้สัญชาติไทย (โดยหลักสืบสายโลหิต) และ (๒) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยย่อมได้รับสัญชาติไทย (โดยหลักดินแดน) ยกเว้นบุคคลตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทยโดยการเกิดหากเข้าเงื่อนไขกรณีผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมายหรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดา หรือมารดาของผู้นั้นเป็น (๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย (๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ (๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ว่า ในกรณีที่เห็นสมควร รัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

กรณีจึงเห็นได้ว่า การได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิตตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) เฉพาะแต่ผู้ซึ่งเกิดโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิตจึงไม่อาจถูกเพิกถอนสัญชาติไทยได้เพราะเป็นสิทธิเด็ดขาด ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสองบัญญัติไว้ ดังนั้น การเสียสัญชาติไทยในกรณีนี้จะเกิดขึ้นได้ก็แต่โดยเจตนาของบุคคลนั้น ๆ เช่น การสละสัญชาติไทยหรือการแปลงสัญชาติเป็นคนต่างด้าวเท่านั้น แต่กรณีของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นผู้ได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนนั้น การได้สัญชาติไทยโดยหลักดินแดนย่อมมีเงื่อนไขบางประการในการได้มาซึ่งสัญชาติและอาจถูกถอนสัญชาติไทยได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด เช่น หากเป็นกรณีตามมาตรา ๗ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทยถ้าในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็นผู้ต้องด้วยเงื่อนไข ๓ ประการ ตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้แต่มาตรา ๗ ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ก็ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจที่จะ

พิจารณาและสั่งเฉพาะรายหรือเป็นการทั่วไปให้บุคคลตามวรรคหนึ่งดังกล่าวได้สัญชาติไทยก็ได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น สิทธิของการได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนของผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งขณะเกิดบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวและต้องด้วยเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดเช่นในกรณีดังกล่าวข้างต้นนั้น จึงมิใช่สิทธิเด็ดขาดที่ไม่อาจถูกเพิกถอนได้ตามนัยของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง แต่อย่างไรก็ดี การที่พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ บัญญัติให้มีการถอนสัญชาติไทยได้เฉพาะแต่ผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดนซึ่งในขณะที่เกิดทั้งบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวและเป็นกรณีตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด จึงต่างกับการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักสืบสายโลหิตตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นการได้สัญชาติไทยตามข้อเท็จจริงของการเกิดโดยมีบิดาหรือมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทยเท่านั้น ดังนั้น มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงมิได้มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง แต่อย่างไรก็ดี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ